

Második Szekció

ERDŐS KONTRA MAGYARORSZÁG

(38937/97 sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2002. április 9.

Az Erdős kontra Magyarország ügyben

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) az alábbi bírákból álló Kamarában eljárva:

J.-P. Costa, elnök
A.B. Baka,
Gaukur Jörundsson,
L. Loucaides,
C. Bîrsan
M. Ugrekheldze
A. Mularoni bírák,

valamint S. Dollé szekciójegyző

2001. május 3-án és 2002. március 12-én tartott zárt ülésen folytatott tanácskozás után

az utóbbi időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozta:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország elleni kérelem (38937/97 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (az "Egyezmény") korábbi 25. Cikke alapján egy magyar állampolgár, Erdős Zoltán 1993. augusztus 16-án terjesztett az Emberi Jogok Európai Bizottsága elé (a "Bizottság"). Erdős Zoltán 1999. február 15-én bekövetkezett halála után fia és a hazai eljárásban jogutódja, Erdős Zoltán („a kérelmező”) úgy nyilatkozott, hogy folytatni kívánja a kérelemmel kapcsolatos eljárást.

2. A Magyar Kormányt („a Kormány”) Hóltzl Lipót, az Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára képviselte.

3. A kérelmező különösen azt állította, hogy a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt 1984-ben indított eljárás túlságosan elhúzódott.

4. A kérelem 1998. november 1-én, az Egyezmény Tizenegyedik kiegészítő jegyzőkönyvének hatályba lépésekor (Tizenegyedik kiegészítő jegyzőkönyv 5. Cikk 2. bekezdése) átkerült a Bírósághoz.

5. Az ügyet a Bíróság Második Szekciójára osztották (Bírósági szabályzat, 52. szabály 1. bekezdés). A Bírósági szabályzat 26. szabálya 1. bekezdésének megfelelően e Szekción belül megalakult az ügyet elbíró Tanács (Egyezmény 27. Cikk 1. bekezdés).

6. 2001. május 3-án hozott határozatában a Bíróság részben elfogadhatónak nyilvánította a kérelmet.

7. 2001. november 1-én a Bíróság megváltoztatta Szekcióinak összetételét (25. szabály 1. bekezdés). Az ügyet az új összetételű Második Szekcióra osztották.

8. Az ügy érdemével kapcsolatban a kérelmező és a Kormány is észrevételeket tett (59. szabály 1. bekezdés).

A TÉNYEK

9. 1984 októberében a kérelmező édesapja („a felperes”) keresetet indított egy kárpitos kisszövetkezet ellen. Elmaradt jutalékát követelte azon az alapon, hogy a kisszövetkezet az ő találmányán alapuló összehajtható ágyakat készített és adott el.

10. 1986 szeptemberében a Budai Központi Kerületi Bíróság (BKKB) arról tájékoztatta a felperest, hogy a kárpitosműhely nem rendelkezik perbeli képességgel, ezért alperesként a tagokat személyesen kell perbe vonni.

11. 1987. április 28-án a BKKB hatásköri okok miatt megszüntette az eljárást, s az ügyet a Fővárosi Bíróságra tette át. 1988. február 4-én Fővárosi Bíróság megállapította, hogy ő sem rendelkezett hatáskörrel az ügyben, s felkérte a Legfelsőbb Bíróságot, hogy jelölje ki a hatáskörrel rendelkező bíróságot.

12. 1988. május 5-én a Legfelsőbb Bíróság a Budai Központi Kerületi Bíróságot jelölte ki az ügy tárgyalására. A bíróság 1988. november 10-én, 1989. február 16-án, április 26-án, június 21-én és október 20-án, továbbá 1990. június 29-én tárgyalásokat tartott. Időközben, 1989. február 13-án és 1990. június 15-én a felperes kiterjesztette keresetét.

13. 1990. július 6-án hozott ítéletében a BKKB 714.070 forintot és annak kamatait ítélte meg a felperes részére.

14. Fellebbezés nyomán 1991. május 22-én a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott, megsemmisítette az elsőfokú ítéletet és saját, hatáskörrel rendelkező tanácsát az ügy újratárgyalására utasította. Határozatában rámutatott arra, hogy a kérelmező ismételt keresetkiterjesztései következtében az ügy kikerült a BKKB hatásköréből.

15. 1991. december 20-án, továbbá 1992. június 17-én, július 15-én és november 4-én a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott. Az utolsó tárgyaláson felkérte a felperest, hogy harminc napon belül részletesen terjessze elő követeléseit.

16. 1992. december 7-én a kérelmező ismételten kiterjesztette keresetét, s 1993. január 27-én a Fővárosi Bíróság elé terjesztette pontos adatokat tartalmazó követelését.

17. 1993. február 17-én és április 28-án a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott. Az 1993. szeptember 1-re és december 10-re, valamint az 1994. március 9-re tervezett tárgyalásokat a bíróság elhalasztotta.

18. 1994. május 4-én a Fővárosi Bíróság műszaki szakértői vélemény beszerzéséről határozott. 1994. szeptember 28-án eljuttatta konkrét kérdéseit a szakértői intézethez, amely azonban 1994. október 27-én elutasította a felkérést. 1994. november 7-én a Fővárosi Bíróság újabb szakértőt rendelt ki, aki 1994. december 19-én terjesztette elő szakvéleményét.

19. 1995. március 1-én a Fővárosi Bíróság tárgyalást tartott. Ekkor a felperes ismételten módosította keresetét. Az 1995. május 17-re tervezett tárgyalást elhalasztották. 1995. június 16-án a felperes ismételten kiterjesztette keresetét.

20. 1995. szeptember 27-én, továbbá 1996. január 26-án és július 3-án a Fővárosi Bíróság ismételten tárgyalást tartott. Az utolsó tárgyaláson a felperes 15 napos határidőt kapott arra, hogy számszerűsítse követeléseit. E tárgyban benyújtott beadványát a bíróság 1996. augusztus 1-én hiánypótlás végett visszaadta. Az ismételten benyújtott beadvány 1996. szeptember 9-én érkezett meg a Fővárosi Bíróságra.

21. 1996. november 20-án a Fővárosi Bíróság további tárgyalást tartott és könyvszakértőt rendelt ki. 1997. január 14-én a Fővárosi Bíróság felhívta a felperest arra, hogy előlegezze meg a szakértő költségeit.

22. 1997. június 6-án a Fővárosi Bíróság megállapította az eljárás félbeszakadását az egyik alperes halála miatt. 1997. december 12-én az eljárás folytatódott, a Bíróság tárgyalást tartott.

23. A felperes részleges joglemondása miatt 1998. február 13-án a Fővárosi Bíróság néhány alperes vonatkozásában megszüntette a pert.

24. 1998. február 25-én a Fővárosi Bíróság részítéletet hozott, amelyben 858.200 forintot és annak kamatait ítélte meg a felperes számára. 1998. március 18-án a felperes a Legfelsőbb Bírósághoz fellebbezett.

25. 1998. december 27-én a felperes meghalt. 1999. október 20-án a kérelmező és néhai édesapjának özvegye jogutódként perbe lépett.

26. 1999. november 10-én a Legfelsőbb Bíróság tárgyalást tartott.

27. 2000. február 22-én a Legfelsőbb Bíróság az 1998. február 25-i ítéletet részben módosító másodfokú ítéletet hozott.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 6. CIKKE 1. BEKEZDÉSÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

28. A kérelmező előterjesztette, hogy a néhai édesapja által indított polgári per eldöntésére nem került sor az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdése által megkívánt „ésszerű időn” belül. A hivatkozott cikk kimondja:

„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét...bíróság...ésszerű időn belül tárgyalja...”

A Kormány vitatta ezt az állítást.

A) A figyelembe veendő időszak

29. A figyelembe veendő időszak 1984 októberében kezdődött, amikor a kérelmező édesapja megindította a pert a Budai Központi Kerületi Bíróság előtt, s 2000. február 22-én végződött, amikor a Legfelsőbb Bíróság meghozta ítéletét. Így a három bírósági szintet magában foglaló eljárás tizenöt évig és négy hónapig tartott.

A Bíróság megjegyzi, hogy az eljárás elhúzódásának a vizsgálatokor csak az 1992. november 5-ét követő időszakot kell figyelembe venni, amely időpontban az Egyezmény Magyarország vonatkozásában hatályba lépett. Az ésszerű idő megítéléséhez azonban tekintettel kell lenni az eljárás ezen időpontbeli állapotára is (ld. Foti and others v. Italy judgment of 10 December 1982, Series A no. 56, p. 18, § 53). A fenti időpontot követően az eljárás még hét évig és négy hónapig tartott, amely időszak két bírósági szintet foglalt magában.

B) Az eljárás hosszának ésszerű volta

30. A Bíróság emlékeztet arra, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az eset egyedi körülményeinek fényében, a Bíróság estjogában lefektetett kritériumokra, különösen az eset bonyolultságára, a kérelmező és a hatóságok magatartására, továbbá arra figyelemmel kell megítélni, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára (ld. újabban Humen v. Poland, [GC], no. 26614/95, § 60, 15 October 1999).

1. Az eset bonyolultsága

31. A Kormány álláspontja szerint az egyszerű természetű ügy meglehetősen bonyolulttá vált az alperesek számának növekedése és azáltal, hogy a felperes több alkalommal ki-terjesztette, illetve módosította keresetét.

32. A Bíróság a kérelmezővel együtt úgy találta, hogy az ügy nem volt különösebben bonyolult.

2. A felek magatartása

33. A Kormány szerint a késedelmet a felperes magatartása okozta, különösen azzal, hogy több ízben hiánypótlásra kellett felhívni, ami meghatározó módon hozzájárult az eljárás lelassulásához. A kérelmező ezzel szemben fenntartotta, hogy apja eleget tett az általában elvárhatóság követelményének.

34. A Bíróság rámutat arra, hogy csak az Államnak betudható késedelmek alapozzák meg az „ésszerű idő” követelménye megsértésének a megállapítását (ld. többek között H. v. France judgment of 24 October 1989, Series A no. 162, pp. 21-22, § 55). A jelen esetben a Bíróság megállapítja, hogy a felperes három alkalommal terjesztette ki, illetve módosította keresetét, ami egyértelműen késedelmet okozott. A keresetkiegészítések összesen három hónapot vettek igénybe (1992. november 4-ét követően egy harminc napos időszak, majd 1996. július 3-tól szeptember 9-ig). Továbbá, mintegy tíz hónap telt el addig, amíg édesapja halálát követően a kérelmező folytatta az eljárást (1998. december 27. - 1999. október 20.) Ezek a késedelmek nem róhatók az Állam terhére.

3. A bíróságok eljárása

35. A Kormány előterjesztette, hogy a magyar bíróságok késedelem nélkül jártak el. A kérelmező vitatta ezt az állítást.

36. Amikor az Egyezmény megkívánja, hogy az ügyeket a bíróságok „ésszerű időn”, belül tárgyalják, akkor a késedelem nélküli igazságszolgáltatás fontosságára hívja fel a figyelmet, mivel a késedelem veszélyezteti az igazságszolgáltatás hatékonyságát és hitelét (ld. többek között a fent hivatkozott H. v. France judgment, § 58).

37. A jelen ügyben legalább két megmagyarázatlanul hagyott késedelem szerepel: az 1993. április 28-tól 1995. március 1-ig, továbbá az 1996. november 20-tól 1997. június 6-ig terjedő, összességében mintegy 28 hónapot kitevő időszak, melynek során a Fővárosi Bíróság tevékenysége főként szakértői vélemények beszerzésére korlátozódott.

38. Az ügy körülményeire, s különösen annak teljes hosszára tekintettel a Bíróság úgy véli, hogy az eljárás tartama túlságosan hosszú volt.

Ezért a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kérelmező édesapjának ügyét a bíróságok nem tárgyalták „ésszerű időn” belül. Következésképpen az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZHATÓSÁGA

39. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:
„Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A) Kár

40. A kérelmező 9 millió forint (megközelítőleg 37.043 euró) nem-vagyoni kártérítést követelt.

41. A Kormány túlzottnak találta a kérelmező követelését.

42. Az eljárás teljes hosszára tekintettel, méltányossági alapon, a Bíróság 5.500 euró nem-vagyoni kárt ítélt meg.

B) Költségek és kiadások

43. A kérelmező 161.749 forintot (megközelítőleg 666 eurót) követelt a hazai és az Egyezmény szervei előtt lefolytatott eljárással kapcsolatban felmerült költségek és kiadások megtérítésére.

44. A Kormány megjegyezte, hogy a kérelmezőt nem képviselte ügyvéd a Bíróság előtti eljárásban, s előterjesztette, hogy költségek és kiadások elsősorban a hazai eljárással kapcsolatosan merültek fel.

45. Bár igaz, hogy csak a Bíróság által megállapított jogsértés orvoslása vagy megakadályozása céljából indított eljárásokkal kapcsolatban felmerült költségek megtérítésének van helye, azonban az eljárás ésszerűtlen elhúzódása szükségszerűen növeli a kérelmező költségeit (ld. Bouilly v. France, no. 38952/97, § 33, 7 December 1999). Ezért a Bíróság, méltányossági alapon kalkulálva, 500 eurót ítélt meg a kérelmező számára.

C) Késedelmi kamat

46. A Bíróság számára hozzáférhető információk szerint jelen ítélet meghozatalakor a törvényes kamatláb mértéke Magyarországon évi 11%.

EZEN OKOK MIATT A BÍRÓSÁG

1. 6 szavazattal 1 ellenében megállapítja, hogy az Egyezmény 6. Cikkének 1. bekezdését megsértették;

2. 6 szavazattal 1 ellenében megállapítja,

(a) hogy az alperes Állam azon időponttól számított három hónapon belül, amely időpontban a határozat az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező részére

(i) nem-vagyoni kártérítésként 5.500 (ötezer ötszáz) eurót, és

(ii) a költségek és kiadások megtérítésére 500 (ötszáz) eurót

köteles megfizetni;

(b) hogy a fent említett három hónapos időszak elteltétől a rendezés megtörténtéig évi 11%-os kamat fizetendő;

3. Egyhangúlag elutasítja a kérelmező igazságos elégtétel iránti igényének a többi részét.

Készült angol nyelven, és írott formában megküldésre került a Bírósági szabályzat 77. szabálya 2. és 3. bekezdésének megfelelően 2002. április 9-én.

S. DOLLÉ, Jegyző

J.-P. COSTA, Elnök

Az Egyezmény 45. Cikke 2. bekezdésének és a Bírószabályzat 74. szabálya 2. bekezdésének megfelelően az ítélethez az alábbi különvélemények csatolására került sor:

- (a) Loucaides bíró párhuzamos véleménye;
- (b) Mularoni bíró eltérő különvéleménye.

J.-P.C.
S.D

LOUCAIDES BÍRÓ PÁRHUZAMOS VÉLEMÉNYE

Egyetértek azzal a megállapítással, hogy a jelen ügyben megsértették a 6. Cikket, mert az eljárásban bekövetkezett megmagyarázhatatlan késedelmek az alperes Állam bíróságai terhére róhatók. Az én megközelítésem azonban a többség megközelítésétől két vonatkozásban eltér:

a) A Bírószabályzat számára rendelkezésre álló dokumentumok alapján én csak az 1993. április 28-tól 1994. szeptember 28-ig, valamint az 1996. november 20-tól az 1997. június 6-ig terjedő időszakot találom késedelemnek, amely összességében 23 hónapot tesz ki, s amelyet túlzottan hosszúnak találok. Az Állam terhére róható további késedelmet nem látok. Az eljárás elhúzódása alapvetően az eljárás természete és különösen a kérelmező magatartása miatt következett be.

b) A többség kifejezetten az eljárás „teljes hosszát” vette figyelembe. Véleményem szerint helytelen az eljárás „teljes hosszát” figyelembe venni olyan tényezőként, amely önmagában is alapul szolgálhat az Egyezmény „ésszerű időn” belüli tárgyalást előíró 6. Cikke megsértésének a megállapítására. A 6. Cikk megsértését csak az Államnak betudható ésszerűtlen késedelmek fennállta esetén lehet megállapítani. Az eljárás elhúzódását a kérelmező magatartása vagy az ügy bonyolultsága és természete is előidézhetheti. Ilyen esetekben, még ha az eljárás „teljes hossza” túlságosan hosszú is, az Állam szerveinek a felelőssége nem állapítható meg, hogyha azok semmilyen módon nem járultak hozzá az eljárás tartamának a meghosszabbításához.

Ehelyütt megismétlem amit a *Maczynski v. Poland* (application no. 43779/98, judgment, 15 January 2002) ügyben mondtam. „Igaz, hogy a Bírószabályzat esetjoga szerint az eljárás hosszának ésszerű voltát az eset egyedi körülményeire figyelemmel kell megítélni. De nem létezik abszolút vagy objektív határ arra nézve, hogy egy eljárás meddig tarthat. A kérdés, hogy felmerült-e a 6. Cikk 1. bekezdésében foglalt követelményt megsértő késedelem nem válaszolható meg elvontan, csupán az eljárás teljes hosszára utalva. Hogy felmerült-e ésszerűtlen késedelem, azt az eset egyedi körülményeinek fényében, a Bírószabályzat esetjogában lefektetett kritériumokra, nevezetesen az ügy bonyolultságára, továbbá a kérelmező és a releváns hatóságok magatartására figyelemmel kell megítélni (ld. többek között *Vernillo v. France* judgment of 20 February 1991, Series A no. 198, p. 12, § 30).”

A 6. Cikk 1. bekezdésének megsértése csak akkor állapítható meg, hogyha az eljárás teljes hosszától függetlenül az Államnak felróható késedelemre került sor. A *Ciricosta and Viola v. Italy* ügyben (judgment of 4 December 1995, Series A no. 337-A), melyben a vizsgált időszak 15 évet meghaladott és a polgári eljárás az ítélet meghozatalakor még folyamatban volt, a Bírószabályzat megállapította: „bár a több mint 15 évig tartó polgári eljárás első pillantásra ésszerűt-

lenül hosszúnak tűnhet, a felek magatartása miatt a Bíróság Ciricosta és Viola úr panaszát megalapozatlannak találja” (p. 11, § 32).

Ugyanebben az ügyben a Bíróság az alábbi megállapítást tette:

„A Bíróság először is megismétli, hogy csak az Államnak felróható késedelmek alapozzák meg az „ésszerű idő” követelmény megsértésének megállapítását (p. 10, § 28).

MULARONI BÍRÓ ELTÉRŐ KÜLÖNVÉLEMÉNYE

Nem értek egyet a többséggel abban, hogy az eljárás ésszerűtlenül hosszú volt. Igaz, hogy az eljárás 15 évig és négy hónapig tartott, de eltekintve attól a tényről, hogy az Egyezmény csak 7 év és 3 hónap tekintetében alkalmazható (mivel Magyarország az Egyezményt 1992. november 5-én ratifikálta) hangsúlyozni kívánom, hogy „csak az Államnak felróható késedelmek alapozzák meg az „ésszerű idő” követelmény megsértésének a megállapítását” (ld. többek között H. v. France judgment of 24 October 1989, Series A no. 162, pp. 21-22, § 55). Még akkor is, hogyha a Bíróság esetjoga szerint „az ezen időpontot követően eltelt idő megítélésakor tekintettel kell lenni az eljárás akkori állapotára (ld. többek között Foti and others v. Italy judgment of 10 December 1982, Series A no. 56, p. 18, § 53) én úgy látom, hogy a késedelmek legnagyobb részét a felperes magatartása miatt következtek be. A tényállás alapján tudjuk, hogy:

- 1) 1984 októberében a kérelmező édesapja („a felperes”) pert indított egy kárpitos kasszövetkezet ellen. 1986 szeptemberében a Budai Központi Kerületi Bíróság tájékoztatta a felperest, hogy a kárpitos kasszövetkezet nem rendelkezett perbeli képességgel, ezért tagjait személyesen kellett alperesként perbe vonni (ennélfogva, értelmezésem szerint, két év elveszett a felperes tévedése miatt);
- 2) 1989. február 13-án és 1990. június 15-én a felperes kiterjesztette keresetét. 1991. május 22-én a Fővárosi Bíróság, megsemmisítve az elsőfokú ítéletet, rámutatott arra, hogy „a felperes ismételt keresetkiterjesztései miatt az ügy már nem esett a Kerületi Bíróság hatáskörébe” (ennélfogva, értelmezésem szerint, több mint két év ismét elveszett a felperes hibája miatt);
- 3) 1992. december 7-én a felperes ismételten kiterjesztette keresetét, s 1993. január 27-én terjesztette a Fővárosi Bíróság elé pontosan számszerűsített követelését;
- 4) 1995. március 1-én a felperes ismételten módosította keresetét;
- 5) 1995. június 16-án a felperes ismételten kiterjesztette keresetét; a Kormány észrevételeiből tudjuk, hogy 1996. július 3-án a felperes ismételten kiterjesztette keresetét; emiatt újabb határidőt kapott keresetének számszerűsítésére; beadványát 1996. augusztus 1-én hiánypótlás végett a bíróság visszaadta, s a kiegészített beadvány 1996. szeptember 9-én érkezett meg a Fővárosi Bírósághoz;
- 6) 1997. június 6-án a Fővárosi Bíróság bejelentette, hogy az egyik alperes halála miatt félbeszakad az eljárás. Az eljárás 1997. december 12-én folytatódott (eszerint a felperes hat hónapig várt az eljárás folytatásával, amely késedelem a hatóságoknak nem róható fel);
- 7) a felperes részleges joglemondása miatt 1998. február 13-án a Fővárosi Bíróság néhány alperes vonatkozásában megszüntette a pert;
- 8) a felperes halála után (1998. december 27.) a kérelmező és néhai édesapjának özvegye 1999. október 20-án (körülbelül tíz hónap múlva) lépett be a perbe.

A Kormány észrevételeiből azt is tudjuk, hogy:

- 1) 1993. április 28-án a bíróság június 1-ig haladékot adott a kérelmezőnek arra, hogy benyújtsa az alperes időközben előterjesztett beadványával kapcsolatos jogi álláspontját;
- 2) 1993. szeptember 1-én halasztást kért a bíróságtól, mivel új védőügyvéd lépett a perbe. Ezért a bíróság december 10-re halasztotta a tárgyalást és felhívta a kérelmezőt, hogy 45 na-

pon belül pontosítsa követeléseit. 1993. december 10-én az alperesek egy része az újonnan előterjesztett követelésekre tekintettel a tárgyalás elhalasztását kérte;

3) az új tárgyalásra 1994. március 9-én került sor, amelyet azonban a bíróságnak ismételten el kellett halasztani a tárgyaláson előterjesztett új dokumentumokra tekintettel;

4) 1994. május 4-én a Fővárosi Bíróság műszaki szakértőt rendelt ki az Igazságügyi Műszaki Szakértői Intézetből. 1994. szeptember 28-án a Bíróság megküldte a szakértő által megválaszolandó kérdéseket, s határozatának kézhezvételétől számított 60 napos határidőt állapított meg a szakvélemény előterjesztésére. 1994. október 27-én az Intézet jelezte a bíróságnak, hogy szakértelem hiányában nem tudja elkészíteni a szakvéleményt. Ezért november 7-én a Fővárosi Bíróság újabb szakértőt rendelt ki, aki 1994. december 17-én előterjesztette szakvéleményét;

5) az 1996. január 26-án tartott tárgyaláson a felperes arra kérte a Bíróságot, hogy az alperesek visszaélései miatt az ügyet küldje meg az ügyészségnek. A Bíróság elnapolta a tárgyalást, az ügy iratait megküldte az ügyészségnek (amely megállapította, hogy a dokumentumok semmi olyan tény nem tartalmaztak, amely alapján büntetőeljárás megindításának lett volna helye), majd az iratok visszaérkezése után kitűzte az újabb tárgyalás időpontját;

6) 1997. november 20-án a kérelmező ismét kiterjesztette keresetét.

Fentiek fényében nem tudok egyetérteni azzal a megállapítással, hogy „A jelen ügyben legalább két megmagyarázatlanul hagyott késedelem szerepel: az 1993. április 28-tól 1995. március 1-ig, továbbá az 1996. november 20-tól 1997. június 6-ig terjedő, összességében mintegy 28 hónapot kitevő időszak, melynek során a Fővárosi Bíróság tevékenysége főként szakértői vélemények beszerzésére korlátozódott” (az ítélet 37. §-a). Még ha esetenként gyorsabban is lehetett volna folytatni az eljárást, azt gondolom, hogy az ebből fakadó késedelmek nem lépték túl az ésszerű időt, s az eljárás elhúzódását elsősorban a felperes magatartása okozta.

Ezen okok miatt arra a következtetésre jutottam, hogy az eljárás hossza nem sértette az „ésszerű idő” követelményét és a kérelmezőnek az Egyezmény 6. Cikke 1. bekezdésében biztosított jogait nem sértették meg.